

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING till
Landstinget med förslag till landskapslag
om förströelseautomater.

Förströelseautomat är en beteckning på automater och spelanordningar som mot betalning hålles till allmänhetens förfogande. Kännetecknande för förströelseautomaterna är att vid begagnandet icke kan erhållas vinster i form av penningar, varor eller andra förmåner med penningvärde eller spelmarker, som kan växlas till penningar.

Automaterna ställs mot betalning till allmänhetens förfogande av privata affärsidkare och firmor, vilka för rätten att uppställa automater erlägger en överenskommen ersättning till lokalinnehavaren, oftast en förplägnadsrörelses innehavare. På grund av den konkurrens som råder i branschen är ersättningarna höga, oftast 40-50 procent av automaternas totala avkastning. I vissa länder har hållandet av förströelseautomater till en betydande del övergått till stora, ofta internationella företag. Tecken på en dylik utveckling förekommer också i vårt land.

Ifrågavarande spelanordningar göres så lockande som möjligt till utseendet och intressanta till funktionen. Av denna orsak är de ägnade att locka särskilt ungdomar och barn. Att hålla av förströelseautomater såsom privat affärsverksamhet och därigenom utnyttja människors spellystnad kan anses vara föga lämpligt. För att förebygga de olägenheter som ifrågavarande verksamhet för med sig kan det anses förenligt med allmän fördel, att de ställs under tillräcklig kontroll från samhällets sida. Dessutom borde man skapa förutsättningar för att de medel som inflyter användes för allmännyttiga ändamål. Därför vore det mest ändamålsenligt att förbehålla hållandet av förströelseautomater en enda organisation som är fallet med penningautomater enligt 3 § landskapslagen den 15 april 1966 om lotterier (10/66).

Förströelseautomater, som ställs upp i förplägnadsrörelser eller på passagerarfartyg, konkurrerar närmast med de i samma lokaliteter uppställda penningautomaterna om allmänhetens intresse och minskar sålunda penningautomatföreningens möjligheter att anskaffa medel. De medel som inflyter genom penningautomatföreningens verksamhet utdelas enligt stadgandena i landskapslagen om lotterier till allmännyttiga ändamål. Penningautomatföreningens konkurrensposition försvagas av att föreningen med beaktande av bestämmelserna om användning av avkastningen inte har möjlighet att erlagga lika stora ersättningar som enskilda affärsidkare.

Regeringen avgav den 29 november 1974 en proposition till riksdagen med förslag till lag om förströelseautomater (prop. nr 211/74). I propositionen föreslås att hållandet av förströelseautomater skulle med ensamrätt förbehållas penningautomatföreningen i riket. Propositionen förföll på grund av

riksdagens upplösning men enligt uppgift kommer en ny proposition i ärendet att inom kort överlämnas till riksdagen.

Sverige har gått in för att förbjuda användandet av penningautomater inom svenskt territorialvatten. Detta äventyrar till en del de intäkter Ålands penningautomatförening erhåller ombord på passagerarfartygen i trafik på Sverige. Om förströelseautomatverksamheten överföres på penningautomatföreningen kunde inkomstbortfallet kompenseras. Detta är en orsak till att i landskapet borde stiftas en landskapslag oberoende av huruvida motsvarande lag stiftas i riket eller inte.

I det fall att en lag om förströelseautomater stiftas i riket kan detta leda till att privata företag överflyttar en del av sin verksamhet till Åland och till passagerarfartyg som har sin hemort i landskapet. Detta är ytterligare en orsak till att en landskapslag om förströelseautomater bör stiftas.

I den föreliggande framställningen har ett datum fastställts efter vilket tillstånd att hålla förströelseautomat icke längre kan ges åt privata affärsidkare. Detta innebär att automater efter tillståndets utgång skulle bli onyttiga för sina ägare. Detsamma gäller specialredskap och -anordningar samt reservdelar, vilka är lämpade enbart för reparation och underhåll av förströelseautomater. Av denna orsak föreslås att Ålands penningautomatförening blir skyldig att lösa in ifrågavarande egendom. Ersättningen skall motsvara det gängse pris automaterna och specialredskapen bör anses ha omedelbart innan lagen trätt i kraft. Om dessa användes ännu efter att lagen trätt i kraft bör detta beaktas då löseskillingen fastställs.

Detaljmotivering.

1 §. Paragrafen innehåller en definition av benämningen förströelseautomat. Förströelseautomaten är en spelanordning som mot betalning utbjudes till allmänhetens nyttjande ^{Vinster} i form av pengar, varor, förmåner med penningvärde eller spelmarker, som kan växlas till pengar, kan icke erhållas vid användandet av förströelseautomater.

I 2 mom. stadgas om att bestämmelserna om förströelseautomater också skall tillämpas på automater som finns ombord på åländska passagerarfartyg. Detta stadgande följer motsvarande stadgande i fråga om penningautomater i 1 § 6 mom. landskapslagen den 15 april 1966 om lotterier (10/66).

2 §. I 1 mom. stadgas om erhållandet av tillstånd för hållande av förströelseautomater. Tillstånd kan enligt föreliggande förslag med undantag för 2 mom. och 6 § endast ges åt Ålands penningautomatförening.

I 2 mom. finns en inskränkning av lagens tillämpningsområde. I momentet stadgas att musikautomater och förströelseautomater på tivoli och i skjutttält även kan hållas av andra än penningautomatföreningen.

3 §. I 1 mom. stadgas att tillstånd för hållande av förströelseautomat skall sökas hos chefen för polisdistriktet.

I 2 mom. stadgas att landskapsstyrelsen genom landskapsförordning kan förordna att tillstånd för hållande av förströelseautomat icke behövs utan att en förhandsanmälan är tillräcklig. Eftersom penningautomatföreningen enligt föreliggande lagförslag skulle få ensamrätt till hållandet av förströelseautomater torde det vara ändamålsenligt att i vissa fall slopa tillståndsförfarandet. Slopandet av tillstånd kan motiveras med penningautomatföreningens offentligträttsliga karaktär.

I 3 mom. stadgas att chefen för polisdistriktet kan, efter att ha erhållit i 2 mom. avsedd förhandsanmälan, fatta beslut om att tillstånd för hållande av förströelseautomat skall sökas. Ett i detta moment avsett beslut kan fattas om polischefen anser att den i anmälan angivna platsen för automaten inte är lämplig för hållande av förströelseautomat.

4 §. Enligt 13 § 1 mom. 11 punkten självstyrelselagen hör till landstingets lagstiftningsbehörighet att stifta bestämmelser om bötesstraff. I föreliggande paragraf har föreslagits att straffet för olovligt hållande av förströelseautomat skulle vara böter. Stadgandet följer 4 § regeringens proposition till lag om förströelseautomater.

6 §. Den som före den 1 mars 1976 hållit förströelseautomat kan erhålla tillstånd för hållande av en dylik automat. Tillstånd kan beviljas längst till och med den 31 december 1978.

7 §. Ålands penningautomatförening föreslås bli skyldig att lösa in de förströelseautomater som varit i användning i landskapet. Detsamma gäller verktyg och reservdelar som är lämpade enbart för underhåll och skötsel av förströelseautomater. Detta stadgande har intagits i lagförslaget för att trygga de privata företagens rättigheter. För att det inte skall uppstå svårigheter med att fastställa grunderna för inlösen har det föreslagits att krav på inlösen skall ställas inom sex månader från det att lagen trätt i kraft. Om en viss tid för krav på inlösen icke finns kan missbruk av inlösningsförfarandet lätt uppkomma.

Med hänvisning till det anförda förelägges Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
om förströelseautomater.

I enlighet med Landstingets beslut stadgas:

1 §.

Med förströelseautomater avses i denna lag automat och annan spelanordning som för nöjesändamål utbjudes till begagnande mot betalning och vid vars begagnande åt spelaren icke såsom vinst utfaller pengar, varor, andra förmåner med penningvärde eller spelmarker som kan växlas till pengar.

Angående förströelseautomater ombord på passagerarfartyg, vilka har hemort i landskapet såsom i sjölagen stadgas, gäller vad i denna lag är stadgat.

2 §.

Tillstånd att hålla i 1 § avsedd förströelseautomat till begagnande för allmänheten, mot betalning, kan endast givas åt Ålands penningautomatförening.

Vad i 1 mom. stadgas äger icke tillämpning på automater som tillverkats enbart för att framföra musik, ej heller på automater och spelanordningar som användes på tivoli eller i skjutttält.

3 §.

Tillstånd att mot betalning hålla förströelseautomat till begagnande för allmänheten, skall sökas hos chefen för vederbörande polisdistrikt.

Genom landskapsförordning kan likväl stadgas, att hållande av förströelseautomat till begagnande är tillåtet utan i 1 mom. avsett tillstånd, såvida anmälan därom på förhand gjorts till chefen för polisdistriktet.

Om chefen för polisdistriktet, efter att ha erhållit i 2 mom. avsedd anmälan, anser att den i anmälan angivna platsen för uppställande av förströelseautomat inte är lämpad för ändamålet kan han förordna att i 1 mom. avsett tillstånd skall sökas.

4 §.

Den som i strid med denna lag eller med stöd av densamma givna stadganden uppställer förströelseautomater till begagnande mot betalning skall dömas för olovligt hållande av förströelseautomat till böter.

5 §.

Närmare stadganden angående tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

6 §.

Tillstånd att hålla i 1 § avsedd förströelseautomat, vilken före den 1 mars 1976 har hållits i landskapet kan fortfarande beviljas dock längst till och med den 31 december 1978.

7 §.

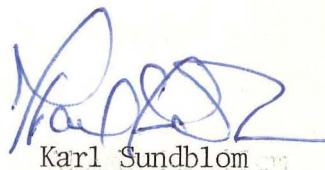
Denna lag träder i kraft den

Ålands penningautomatförening är skyldig att till gängse pris inlösa förströelseautomater, vilka är i användning i landskapet den 1 mars 1976. Det sagda gäller även före nämnda dag till landskapet införda oundgängligen behövliga specialredskap och -anordningar, vilka är lämpade enbart för underhåll och reparation av förströelseautomater. Krav på inlösen skall ställas till Ålands penningautomatförening inom sex månader efter det att denna lag trätt i kraft.

Mariehamn, den 10 mars 1976.

V i c e l a n t r å d

Extra lagberedningssekreterare

Karl Sundblom

Jörgen Ingman.